

Veilig bevallen: thuis of (poli)klinisch?

S. M. I. DAMSTRA-WIJMENGA*

De thuisbevalling is de afgelopen decennia min of meer in diskrediet geraakt: in een periode van nog geen twintig jaar daalde in ons land het aandeel van de thuisbevallingen van 73 naar circa 35 procent. Op het eerste gezicht zijn de argumenten vóór de (poli)klinische bevalling zeer overtuigend; ze worden dan ook zelden weersproken, al ontbreekt een harde wetenschappelijke fundering. In deze bijdrage – gebaseerd op een veel uitvoeriger verslag¹ – toont de auteur aan dat de thuisbevalling niet alleen veiliger is dan veelal wordt gedacht, maar vermoedelijk ook veiliger dan de bevalling in een ziekenhuis of polikliniek.

Inleiding

Zowel in de lekenpers als in de vakliteratuur wordt de (poli)klinische bevalling over het algemeen als veiliger afgeschilderd dan de thuisbevalling. Bij een (poli)klinische bevalling zouden eventuele complicaties, dankzij de beschikbaarheid van geavanceerde apparatuur, tijdiger kunnen worden herkend, terwijl de aanwezigheid van competent personeel sneller ingrijpen mogelijk zou maken. Dit alles in schrille tegenstelling tot de situatie bij de thuisbevalling: in geval van complicaties is eerst vervoer naar een ziekenhuis noodzakelijk en dit brengt tijdverlies met zich mee (met alle mogelijke gevolgen van dien).

Gegeven deze wijd verbreide opvattingen is het geen wonder dat zich in ons land in de loop der jaren een opmerkelijke verschuiving heeft voorgedaan van de thuisbevalling naar de bevalling in een kliniek of polikliniek (*figuur*).

Men kan daarbij aantekenen dat de pleitbezorgers voor de (poli)klinische bevalling gemakshalve voorbijgaan aan het feit dat in het merendeel van de Nederlandse ziekenhuizen en kraamrichtingen buiten de normale „kantooruren” over het algemeen noch een specialist-obstetricus, noch een kinderarts aanwezig is. Bij eventuele complicaties zal in dit soort gevallen dus eveneens tijdverlies optreden. Bovendien hebben lang niet alle inrichtingen een goed ge-

outilleerde neonatale afdeling. En tenslotte houdt men evenmin rekening met de mogelijkheid van iatrogene complicaties, als gevolg van het feit dat men in een (poli)kliniek nogal eens geneigd is „het zekere voor het onzekere” te nemen en dus vaker en eerder in te grijpen dan wellicht noodzakelijk of wenselijk is.^{2,3}

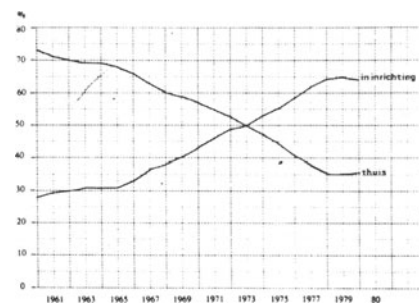
Tegen deze achtergrond kan men zich afvragen, waar een normale bevalling het beste kan plaatsvinden: thuis of in een (poli)kliniek.^{4,5} In dit artikel wordt gepoogd op deze vraag een antwoord te geven.

Opzet

Het onderzoek heeft betrekking op alle inwonsters van de gemeente Groningen die in 1981 een levend kind ter wereld brachten.

Onder deze vrouwen werd een enquête gehouden, waarbij een groot aantal ge-

Figuur. De plaats van de bevalling in Nederland, 1960-1980.

gevens betreffende de moeder en de bevalling werden verzameld (*bijlage*). De formulieren werden door de auteur ingevuld tijdens een persoonlijk gesprek, dat twee à drie weken na de bevalling plaatsvond ten huize van de moeder. De meeste ondervraagde vrouwen bleken opvallend goed geïnformeerd over de medische aspecten van hun zwangerschap en bevalling; steekproeven, waarbij de medische dossiers van de betrokkenen werden geraadpleegd, bevestigden de juistheid van de gegeven antwoorden. In het geval dat de geënquêteerde niet goed op de hoogte was van deze aspecten, werd eveneens het medische dossier geraadpleegd, of werd contact opgenomen met de verloskundige hulpverlener.

Resultaten

Bij de afdeling Bevolking van de Gemeente Groningen werden in 1981 in totaal 1720 levendgeboren baby's aangegeven.** Voorts waren er tien doodgeboren baby's en werden er twee als levenloos aangegeven. Er was geen moederlijke sterfte.

Van de 1703 moeders waren er 1692 bereid deel te nemen aan de enquête; dat is een respons van 99,3 procent.

In totaal 185 vrouwen (11 procent) hadden een primaire medische indicatie om onder begeleiding van een specialist-obstetricus te bevallen.⁶ Deze groep is in dit verslag verder buiten beschouwing gelaten.

In *tabel 1* is weergegeven, voor welke verloskundige hulpverlener de resterende 1507 vrouwen in eerste instantie hebben gekozen.

Uit *tabel 2* blijkt dat de pariteit een duidelijke invloed heeft op de keuze voor de plaats van de bevalling. Hetzelfde geldt ten aanzien van de woonlocatie: inwonsters van de „stad” Groningen kozen in 20,9 procent van de gevallen voor de thuisbevalling, terwijl dat percentage „in de periferie” 64,6 procent bedroeg.

Van de vrouwen die in eerste instantie hadden gekozen voor een thuisbevalling (n=396), noemde 89 procent de eigen vertrouwde omgeving als motief voor hun keuze. Van degenen die voor de poliklinische bevalling hadden gekozen (n=547) noemde 73 procent het veilige gevoel als motief, terwijl 10 procent verwees naar het advies van de verloskundige. Van de vrouwen die de voorkeur

** Het CBS registreerde voor 1981, na correctie in verband met vestiging en vertrek, 1747 levendgeborenen uit 1730 moeders.

* Arts te Groningen.

gaven aan een klinische bevalling (n=564) noemde 63 procent het veilige gevoel, en 19 procent de rust en verzorging.

Tijdens de zwangerschap werden nog eens 149 vrouwen voor verdere begeleiding overgedragen aan een specialist-obstetricus (tabel 3). Bij slechts 53 procent (n=79) van deze vrouwen verliep de bevalling zonder complicaties.

Zoals in tabel 1 is te zien, hadden voorts 24 vrouwen bij voorbaat gekozen voor een specialist-obstetricus, zonder dat daarvoor een medische indicatie bestond. Van deze groep vrouwen maakte eveneens slechts de helft (n=13) een ongecompliceerde bevalling door.

Van de overige 1334 vrouwen hadden 371 vrouwen gekozen voor een thuisbevalling, 481 voor een poliklinische bevalling en 482 voor een klinische partus. Bij al deze vrouwen was de verwachting dat zij een normale, ongecompliceerde bevalling zouden hebben; men mocht dus aannemen dat eventuele complicaties gelijkmatig over deze drie subgroepen verdeeld zouden zijn.

Dat was niet het geval. Uit de tabellen 4 en 5 blijkt dat zich bij de (poli)klinische bevallingen veel meer complicaties hebben voorgedaan dan bij de thuisbevallingen.

Zoals vermeld, waren er in totaal twaalf gevallen van perinatale sterfte. In al deze gevallen bevonden de moeders zich ten tijde van de partus reeds in het ziekenhuis.

Tabel 6 geeft tenslotte een beeld van de morbiditeit van de baby's naar de plaats van geboorte.

Beschouwing

Wanneer men uitgaat van een ongeselecteerde groep zwangere vrouwen, wier enige overeenkomst is dat zij in een bepaalde regio wonen, zou men mogen verwachten dat het aantal complicaties tijdens de zwangerschap en de bevalling geen samenhang vertoont met de vooraf gemaakte keuze voor de verloskundige hulpverlener en de plaats van bevalling. Deze veronderstelling is met dit onderzoek geloochenstraft: bij vrouwen die voor een thuisbevalling hadden gekozen, zijn significant minder complicaties opgetreden tijdens de zwangerschap en omstreeks de bevalling, dan bij vrouwen die van plan waren in een (poli)kliniek te bevallen (tabellen 3 en 4). Ook deden zich bij de thuis geboren baby's minder problemen voor dan bij de (poli)klinisch geboren (tabel 6).

Ter verklaring zou men kunnen aanvoeren dat vrouwen die voor een thuisbe-

Tabel 1. De keuze voor de hulpverlener. N=1507.

Hulpverlener	Aantal	Percentage
Verloskundige	992	65,9
Huisarts	70	4,6
Arts in opleiding	419	27,8
Specialist-obstetricus	24	1,6
Zonder hulp	2	0,1

Tabel 2. Pariteit en keuze voor de plaats van bevalling. Percentages; N=1507.

Pariteit	Thuis	Polikliniek	Kliniek
I (n=780)	19,5	43,3	37,2
II (n=499)	26,7	32,9	40,4
III (n=168)	47,6	22,0	30,4
IV ⁺ (n=60)	51,7	13,3	35,0

Tabel 3. Overdracht aan specialist-obstetricus vóór de partus, naar hulpverlener en oorspronkelijk gekozen plaats van bevalling. Percentages; N=1483.^a

Oorspronkelijke hulpverlener	Thuis (n=396)	Polikliniek (n=536)	Kliniek (n=551)	Totaal (poli)kliniek (n=1087)
Verloskundige	5,6	10,3	2,5	6,3
Arts ^b	—	0,5	10,0	5,3
Totaal	5,6	10,8	12,5	11,6

^a Exclusief 24 vrouwen die zonder medische indicatie voor een specialist-obstetricus hadden gekozen.

^b Het betreft hier zowel huisartsen als artsen in opleiding.

Tabel 4. Overdracht aan de specialist-obstetricus durante partu, naar hulpverlener en oorspronkelijk gekozen plaats van bevalling. Percentages; N=1334.

Oorspronkelijke hulpverlener	Thuis ^a (n=371)	Polikliniek ^b (n=481)	Kliniek (n=482)	Totaal (poli)kliniek (n=963)
Verloskundige	14,0	21,8	6,4	14,1
Arts ^c	1,6	1,0	21,4	11,2
Totaal	15,6	22,8	27,8	25,3

^a Voorts werden 12 vrouwen durante partu naar de kliniek overgebracht, doch niet overgedragen aan de specialist-obstetricus; allen keerden binnen 24 uur terug naar huis, na een verder normaal verlopen partus.

^b Voorts moesten 9 vrouwen na de bevalling nog enige tijd (maximaal 3 × 24 uur) in de kliniek blijven; geen van hen was durante partu overgedragen aan de specialist-obstetricus en in alle gevallen kon de moeder de baby mee naar huis nemen.

^c Het betreft hier zowel de huisartsen als de artsen in opleiding.

valling kiezen, meer zelfvertrouwen hebben, waardoor in deze groep de resultaten beter zijn. Deze veronderstelling is echter onwaarschijnlijk, als men rekening houdt met het feit dat het percentage thuisbevallingen toeneemt met de afstand tot de kliniek.⁷ In mijn onderzoek was het percentage dat koos voor een thuisbevalling, 18,6 procent in de stadskern, tegen 57,5 procent in de geannexeerde randgemeenten.¹ Men zou ook kunnen stellen dat de pariteit van invloed is op de resultaten. Inderdaad is de pariteit van invloed op de keuze van de plaats van bevalling, maar uit de tabellen 7 en 8 blijkt dat de overdracht aan de specialist-obstetricus binnen de thuisgroep voor elke pariteit het geringst is.

De meest waarschijnlijke verklaring lijkt dan de aard of ernst van de complicaties. Uit tabel 5 blijkt dat er vooral een zeer groot verschil bestaat in overdracht wegens „slecht vorderende partus”. Het is mogelijk dat de thuisbevallingen,

in de eigen, vertrouwde omgeving, inderdaad over het algemeen beter vorderden, en dat een tragere voortgang in de kliniek zou samenhangen met de grotere mate van afhankelijkheid van de vrouw, of met de veel onpersoonlijker sfeer in de verloskamer. Het is echter eveneens denkbaar dat het vorderen van de partus in de (poli)kliniek anders beoordeeld wordt dan in de thuissituatie, zodat in de (poli)kliniek ook eerder wordt ingegrepen.^{4 5 8}

Men dient zich bij dit onderzoek te realiseren dat de onderzochte groep vrouwen niet representatief is voor de gehele groep die in ons land in 1981 een kind baarde. In de eerste plaats wijkt de leeftijdsopbouw in de gemeente Groningen af van die van geheel Nederland, en ligt het geboortecijfer hier lager. In de tweede plaats beschikt Groningen over een universiteitskliniek, die een grote zuigkracht uitoefent, met name voor normale klinische bevallingen. Dit alles neemt niet weg dat uit dit on-

Tabel 5. Redenen voor de overdracht aan de specialist-obstetricus, naar de oorspronkelijk gekozen plaats van bevalling. Percentages; N=1334.

Indicaties	Thuis (n=371)	(Poli) klinisch (n=963)
Partus prematurus	1,6	2,3
Liggingsafwijkingen	1,9	2,2
Inleiding	4,6	4,8
Slecht vorderende partus	4,6	11,6
(Sub)totale ruptuur (Partiële) retentio placentae	0,5	1,1
Haemorrhagia post partum	0,3	0,7
Overige	1,9	1,6
Totaal	15,6	25,3

Tabel 6. Morbiditeit^a van de normaal geboren baby's, naar plaats van de geboorte. Percentage; N=1289.

Thuis (n=321)	Polikliniek (n=429)	Kliniek (n=539)
2,8	8,2	10,8

^a Morbiditeit is gedefinieerd als binnen 1 week opgenomen op de afdeling neonatologie. c.q. daar achtergebleven.

derzoek wel zeer overtuigend is gebleken dat de thuisbevalling bij een goede prenatale begeleiding, ongeacht de pariteit, alleszins verantwoord is en zelfs de minste kans geeft op complicaties. Bovendien was de morbiditeit van de thuis geboren baby's kleiner dan bij de (poli)klinisch geboren, waardoor ook een scheiding tussen moeder en kind in de eerste levensdagen minder vaak noodzakelijk was.⁹

Samenvatting. In de loop der jaren heeft zich in Nederland een opmerkelijke verschuiving voorgedaan van de thuisbevalling naar de bevalling in een kliniek of polikliniek (figuur 1). Tegen deze achtergrond kan men zich afvragen, of de (poli)klinische bevalling inderdaad zo veel veiliger is dan de thuisbevalling, als vrij algemeen in de lekenpers en de vakliteratuur wordt beweerd.

Onder alle inwonsters van de gemeente Groningen die in 1981 een levend kind ter wereld brachten, werd een enquête gehouden, waarbij een groot aantal gegevens betreffende de moeder en de bevalling werd verzameld (figuur 2). De respons bedroeg 99,3 procent.

De vrouwen met een primaire medische indicatie om onder begeleiding van een specialist-obstetricus te bevallen, werden

Tabel 7. Overdracht aan specialist-obstetricus vóór de partus, naar pariteit en oorspronkelijk gekozen plaats van bevalling. Percentages; N=1483.^a

Pariteit	Thuis (n=396)	Polikliniek (n=536)	Kliniek (n=551)
I	4,6	12,6	13,0
II	6,0	8,7	10,2
III+	6,3	4,5	16,9
Totaal	5,6	10,8	12,5

^a De percentages hebben steeds betrekking op het aantal vrouwen per keuze/pariteitsgroep. Het totaal is exclusief de 24 vrouwen die zonder medische indicatie voor een specialist-obstetricus hadden gekozen.

Tabel 8. Overdracht aan specialist-obstetricus durante partu, naar pariteit en oorspronkelijk gekozen plaats van bevalling. Percentages; N=1334.^a

Pariteit	Thuis (n=371)	Polikliniek (n=481)	Kliniek (n=482)
I	27,3	31,2	35,2
II	8,1	8,8	19,9
III+	8,7	14,3	20,3
Totaal	15,6	22,9	27,8

^a De percentages hebben steeds betrekking op het aantal vrouwen per keuze/pariteitsgroep.

buiten het onderzoek gelaten. Onder de overige 1507 vrouwen kon een duidelijke relatie tussen de pariteit en de keuze voor de plaats van de bevalling worden vastgesteld: van de primiparae koos slechts 19,5 procent voor een thuisbevalling, van de vrouwen die reeds drie of meer kinderen hadden gebaard, was dat ongeveer de helft. Ook de woonlocatie speelde een belangrijke rol: in de geannexeerde randgemeenten koos men drie maal zo vaak voor de thuisgeboorte als in Groningstad.

Tijdens de zwangerschap werden nog eens 149 vrouwen voor verdere begeleiding overgedragen, terwijl 24 vrouwen al bij voorbaat – zonder medische indicatie – voor een specialist-obstetricus hadden gekozen. Van beide groepen maakte slechts ruim de helft een ongecompliceerde bevalling door.

Van de overige vrouwen hadden 371 vrouwen gekozen voor een thuisbevalling, 481 voor een poliklinische bevalling en 482 voor een klinische partus. Bij de (poli)klinische bevallingen bleek zich een veel groter aantal complicaties te hebben voorgedaan dan bij de thuisbevallingen (25,3 procent tegen 15,6 procent). Ook wat de morbiditeit van de baby's betreft, gaf de thuisbevalling een gunstiger beeld te zien.

Hoewel de onderzochte groep vrouwen niet representatief is voor de groep die in Nederland in 1981 een kind baarde, lijkt met dit onderzoek overtuigend aangetoond dat de thuisbevalling bij een goede prenatale begeleiding, ongeacht de pariteit, alleszins verantwoord is en zelfs de minste kans op complicaties geeft.

Summary. Safe deliveries: at home or in a hospital/out-patient clinic?

In the course of the years deliveries in The Netherlands have shown a notable shift from the home to a hospital/out-patient clinic (figure 1). In view of this trend the question arises whether a hospital (out-patient clinic) delivery is indeed so much safer than a home delivery, as the lay press and the professional literature more or less generally claim.

Among all women in the municipality of Groningen who gave birth to a live child in 1981 an enquiry by questionnaire was held to collect data on the mother and her delivery (figure 2). The response was 99.3 per cent.

Women with a primary medical indication for specialized obstetric care were excluded. In the remaining 1507 women an unmistakable correlation was found between parity and place of delivery: only 19.5 per cent of the primiparae had preferred home delivery, versus about 50 per cent of the women who already had three or more children. The home location also played a role: preference for home delivery had been thrice as high in the satellite communities as in Groningen city.

Another 149 women had been referred to an obstetrician during pregnancy, and 24 had opted in advance for specialized care – without medical indication. In both groups only about 50 per cent had had an uncomplicated delivery.

Of the remaining 1334 women, 371 had preferred home delivery, 481 delivery in an out-patient clinic, and 482 delivery in a hospital. The rate of complications in the last two groups had far exceeded that in the first group (25.3 per cent versus 15.6 per cent). In terms of neonatal morbidity, too, the home deliveries had been superior.

Although the group of women studied is not representative of the entire group delivered in The Netherlands in 1981, the findings seem to show convincingly that, given adequate prenatal guidance, home delivery is justifiable regardless of parity, and in fact entails a lower risk of complications.

Bijlage op p. 406.

Literatuur op p. 423.

Bijlage. Het enquêteformulier

Naam:		Adres:		Woonplaats:		Tel:		Datum gesprek:				
1. Volgno.	2. Geboortedatum	3. Datum partus	4. Burg. staat	5. Pariteit	6. Afstand	7. Verloskundige	8. Plaats bevalling					
____	____	____	____	____	____	____	____					
Kiest voor thuisbevalling, reden:												
eigen omgeving	= 0	tegen z.h.	= 1	gezin verzorgd	= 2	goedkoper	= 3	andere reden	= 4	____ = 5	00 ☐	
Kiest voor poliklinische bevalling, reden:												
geen rompslomp	= 0	veilig gevoel	= 1	woonsituatie	= 2	aanraden verlosk.	= 3	andere reden	= 4	____ = 5	01 ☐	
Kiest voor bevalling op kraamafdeling, reden:												
geen rompslomp	= 0	veilig gevoel	= 1	woonsituatie	= 2	alg. verzorging	= 3	meer rust	= 4	____ = 5	02 ☐	
Moest (poli)klinisch bevallen (primair medische indicatie), reden:												
wg. lich. aand.	= 0	obst. anamn. moe	= 1	obst. anamn. kind	= 2	andere reden	= 3	onbekend	= 4	____ = 5	03 ☐	
Verloskundige hulp:												
vroedvrouw	= 0	huisarts	= 1	andere arts	= 2	specialist	= 3	anders	= 4	____ = 5	04 ☐	
Plaats van geboorte:												
thuis	= 0	poli. Tavenier	= 1	polikliniek RKZ	= 2	polikliniek AZ	= 3	kraamkl. Tavenier	= 4	kliniek DH	= 5	05 ☐
kliniek RKZ	= 6	kliniek AZ	= 7	elders	= 8		= 9					
Wilde thuis bevallen, moest poliklinisch bevallen; verkorte opname, reden:												
lich. compl. tijdens grav.	= 0	obst. compl. moe tijdens grav.	= 1	obst. compl. kind tijdens grav.	= 2	obst. compl. moe tijdens partus	= 3	compl. kind tijdens partus	= 4	onbekend	= 5	06 ☐
Wilde thuis bevallen, moest klinisch bevallen, reden:												
lich. compl. tijdens grav.	= 0	obst. compl. moe tijdens grav.	= 1	obst. compl. kind tijdens grav.	= 2	obst. compl. moe tijdens partus	= 3	compl. kind tijdens partus	= 4	onbekend	= 5	07 ☐
Wilde poliklinisch bevallen, is thuis bevallen, reden:												
partus te snel	= 0	vervoersproblemen	= 1	andere reden	= 2		= 3		= 4	____ = 5	08 ☐	
Wilde poliklinisch bevallen, is opgenomen, reden:												
lich. compl. tijdens grav.	= 0	obst. compl. moe tijdens grav.	= 1	obst. compl. kind tijdens grav.	= 2	obst. compl. moe tijdens partus	= 3	compl. kind tijdens partus	= 4	onbekend	= 5	09 ☐
Wilde bevallen op kraamafd., werd medische indicatie voor opname, reden:												
lich. compl. tijdens grav.	= 0	obst. compl. moe tijdens grav.	= 1	obst. compl. kind tijdens grav.	= 2	obst. compl. moe tijdens partus	= 3	compl. kind tijdens partus	= 4	onbekend	= 5	10 ☐
Complicaties in zwangerschap:												
geen	= 0	hypertensie	= 1	bloedverlies	= 2	verlies vruchtwt.	= 3	Rhesusfactor	= 4	liggingsafw.	= 5	11 ☐
andere	= 6	meerlingen	= 7		= 8		= 9					
Complicaties bij partus:												
geen	= 0	hechtingen	= 1	episiotomie	= 2	vacuum-extr.	= 3	forceps	= 4	sectio	= 5	12 ☐
stuit	= 6	ingeleid	= 7	andere	= 8		= 9					
Complicaties in kraambed:												
geen	= 0	+, opname onnodig	= 1	man. plac. verw.	= 2	(sub)tot. ruptuur	= 3	andere	= 4	thuis in behandeling	= 5	13 ☐
Opgenomen voor onderzoek tijdens de zwangerschap:												
nee	= 0	+, 2 wk of korter	= 1	langer dan 2 wk	= 2	wegens ziekte	= 3	vooraf aan partus	= 4		= 5	14 ☐
Overgedragen aan specialist:												
vóór 28 wk	= 0	28-34 wk	= 1	na 34 wk	= 2	bij ontsluiting	= 3	bij uitdrijving	= 4	in kraambed	= 5	15 ☐
Complicaties met baby na geboorte bij thuisbevalling:												
geen	= 0	+, opname onnodig	= 1	opname < 24 uur	= 2	opname < 1 week	= 3	opname na 1 week	= 3	baby overleden	= 5	16 ☐
Complicaties met baby na poliklinische bevalling:												
geen	= 0	+, baby naar huis	= 1	baby blijft in z.h.	= 2	opname < 1 week	= 3	opname na 1 week	= 4	baby overleden	= 5	17 ☐
Complicaties met baby na bevalling op kraamafdeling:												
geen	= 0	+, baby blijft op kraamafd.	= 1	baby naar special care	= 2	baby blijft na ontslag moeder	= 3	baby in couveuse	= 4	baby overleden	= 5	18 ☐
Complicaties met baby na medische partus:												
geen	= 0	+, baby blijft	= 1	baby naar special care	= 2	baby blijft na ontslag moeder	= 3	baby in couveuse	= 4	baby overleden	= 5	19 ☐
Aard van de hulp bij thuisbevalling:												
wijkkraam X-ver.	= 0	int. kraam X-ver.	= 1	andere desk. hulp	= 2	lekenhulp	= 3		= 4		= 5	20 ☐
Aard van de thuishulp bij poliklinische bevalling:												
wijkkraam X-ver.	= 0	int. kraam X-ver.	= 1	andere desk. hulp	= 2	lekenhulp	= 3		= 4		= 5	21 ☐
Was de kraamhulp aanwezig bij de bevalling?												
ja	= 0	nee	= 1		= 2		= 3		= 4		= 5	22 ☐
Spelen de kosten een rol bij de aard van de kraamhulp?												
nee	= 0	+, daarom wijkkr.	= 1	'eigen' desk. hulp	= 2	daarom lekenhulp	= 3		= 4		= 5	23 ☐
Waar zou u een volgende keer willen bevallen?												
weer thuis	= 0	weer poliklinisch	= 1	weer kraamafd.	= 2	anders: thuis	= 3	anders: polikl.	= 4	anders: op kraamafd.	= 5	24 ☐
wordt med. ind.	= 6	weer med. ind.	= 7	weet 't nog niet	= 8	wil niet meer	= 9					
Complicaties baby:												
ondertemperatuur	= 0	icterisch	= 1	laag bloedsuiker	= 2	dysmatuur	= 3	andere	= 4		= 5	25 ☐